

Погорелов Ю.С.

ВЛИЯНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ ЗАТРАТ СУБЪЕКТОВ ВЭД НА ВЫБОР РЫНКОВ СБЫТА ПРИ ЭКСПОРТНЫХ ОПЕРАЦИЯХ

Исследование особенностей формирования затрат хозяйствующих субъектов является предпосылкой принятия оптимальных управленческих решений в условиях максимально целевого характера затрат.

На формирование затрат хозяйствующего субъекта оказывают влияние самые различные факторы, влияние которых для разных локальных рынков может существенно различаться, что необходимо принимать во внимание при принятии управленческих решений в деятельности субъектов ВЭД. Экспортные операции предполагают работу субъекта ВЭД на рынке, отличном от национального, что предопределяет некоторые характерные особенности формирования затрат. К числу таковых особенностей представляется возможным отнести наличие высоких внешних транзакционных затрат, существенное различие соотношения альтернативных затрат и альтернативных доходов для разных рынков, высокую долю затрат обратной связи в общей величине затрат во взаимоотношениях экспортера и импортера. Кроме того, рост транзакционных затрат, необходимых для оформления внешнеэкономических операций, а также неизбежный рост транспортных затрат, приводит к тому, что экспортер применительно к условиям национального рынка обладает замыкающими затратами. В то же время, если внешний рынок для экспортера является насыщенным, и на нем присутствует в том числе и ценовая конкуренция (а именно такими являются рынки большинства развитых в экономическом отношении стран), то замыкающие затраты на национальном рынке должны быть одновременно конкурентоспособными на том рынке, в условиях конъюнктуры которого экспортер реализует продукцию.

Особенности формирования затрат для экспортера предопределяют выбор критериев принятия решений о выходе на рынок, отличный от национального, или критериев выбора иных рынков сбыта. Полагая изменение производственной программы в рамках релевантного диапазона постоянных затрат и отсутствие эффекта масштаба производства, вполне логично предположить, что при выходе экспортера на зарубежный рынок, как минимум, величина совокупного маржинального дохода должна сохраняться, а, как максимум, возрастать. Положительная динамика совокупного маржинального дохода определяется насыщенностью национального или локального рынка производителя, компенсацией маржинальным доходом, получаемым на новом рынке, инкрементных транзакционных и транспортных затрат, соотношением между маржинальным доходом на разных локальных рынках в расчете на весь объем продаж. Следует принимать во внимание, что совокупный маржинальный доход является переменной величиной и, соответственно, зависит от объема продаж. В то же время инкрементные транзакционные затраты являются преимущественно постоянными, инкрементные транспортные – полупостоянными.

Обязательным условием в выборе рынка является компенсация маржинальным доходом, получаемым на новом рынке, инкрементных транзакционных и транспортных затрат (общее правило превышения инкрементных доходов над инкрементными затратами). Если это условие не выполняется в долгосрочном периоде, то выход субъекта ВЭД на новый рынок при экспортных операциях не оправдан. Если национальный рынок насыщен, то вне зависимости от соотношения между маржинальным доходом на национальном и зарубежном рынках в расчете на весь объем продаж выход на новый рынок оправдан. Если же национальный или локальный рынок не является насыщенным, то для субъекта ВЭД более выгодно проводить экспортные операции на том рынке, для которого совокупный маржинальный доход (за минусом дополнительных транзакционных и транспортных затрат для зарубежного рынка) больше.

В конечном итоге особенности формирования затрат субъектов ВЭД непосредственным образом влияют на принятие управленческих решений, и в том числе определяют процедуру выбора рынков сбыта при экспортных операциях.

Попова И.В.

ВЛИЯНИЕ ФОНДОВОГО РЫНКА НА ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ТОРГОВЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ С ИНОСТРАННЫМ КАПИТАЛОМ

Устойчивость и объемы внутреннего рынка ценных бумаг, его способность влиять на внешние рынки и привлекать ресурсы для инвестиций полностью зависят от размера денежных ресурсов, находящихся внутри страны. В первую очередь – от розничных денег, от накоплений домашних хозяйств, от той их части, которую они готовы направить на покупку ценных бумаг [1, с. 31].

Пока не появятся настоящие акционерные общества, акции которых будут отражать финансовые реалии, пока они не будут свободно продаваться и покупаться, фондовый рынок не будет играть той роли, которую он должен играть в рыночной экономике [2, с. 19].

Позитивное отношение государства к использованию фондового рынка как источника мобилизации иностранного капитала, а также стратегия его привлечения могут способствовать тому, что вложения в ведущие отрасли народного хозяйства будут достигать более 30%. Намечилась весьма важная тенденция: на первый план, постепенно вытесняя привычное торгово-экономическое сотрудничество, выходит финансово-инвестиционная деятельность.

Совместные торговые предприятия наряду с другими формами привлечения капитала способствуют активизации экономики за счет содействия развитию сфер народного хозяйства, аккумуляции запасов иностранной валюты, росту реального иностранного капитала. Ведущие корпорации основную часть инвестиций привлекают через рынок капиталов. Чем выше уровень развития рынка капиталов, институтов финансового инвестирования, тем выше рост реальных инвестиций в корпорации в целом [3, с.1].

Вместе с этим велики региональные перекосы: иностранный капитал сконцентрирован в ряде сырьевых регионов, крупных промышленных центрах и приграничных районах, изменить которые фондовый рынок пока не в состоянии. Процесс торговли на фондовом рынке мало похож на мобилизацию капитала. Более чем десятилетний опыт развития фондового рынка показывает, что большинство сделок связано с перераспределением прав собственности, ожидаемыми претензиями на будущие доходы и прибыли. Все это происходит в условиях повышенного риска деятельности участников рынка, и в дрейфующем состоянии самого фондового рынка.

Таким образом, сложившиеся предпосылки развития торговых предприятий с участием иностранного капитала ограничиваются рядом противоречий как со стороны государства, так и со стороны самого фондового рынка.

Источники и литература

1. Миркин Я. 30 тезисов. Ключевые идеи развития фондового рынка // Рынок ценных бумаг. 2000. – № 11.
2. Опарин В., Федосов В. Концептуальные основы финансовой стратегии экономического роста в Украине // Экономика Украины. – 2002. – № 2. – С. 10–20.
3. Шарп У., Александер Г., Бейли Дж. Инвестиции: Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 1997. – XII. – С.1024.

Попова О.Ю.

ОБГРУНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ СФЕРІ

В умовах ринкової економіки підсилюється роль інвестиційної діяльності промислових підприємств в забезпеченні сталості їх фінансового стану та підвищення загальних результатів господарювання. Проведений аналіз інвестиційних процесів на промислових підприємствах свідчить про недосконалість механізму управління інвестиційною діяльністю в частині формування відповідного до інтересів її учасників рівня ефективності, що потребує удосконалення теоретичних основ управління та розробки практичного інструментарію управління результатами інвестування.

Галузь знань, пов'язана з теорією мотивації, постійно збагачується новими парадигмами і новими результатами досліджень. Безсумнівним внеском в розвиток теорії інвестицій можна вважати дослідження ряду провідних вчених, присвячених визначенню мотивів вкладення інвестиційних ресурсів. В той же час за межі розгляду випадають питання, пов'язані із визначенням умов і причин виникнення стійких мотивів участі в інвестиціях, а також природи та порядку виміру сили мотивів. Їх недостатня розвиненість стримує активізацію відтворювальних процесів в промисловому секторі. Тому метою даної статті є комплексний аналіз умов становлення мотивів інвестування і формування комплексу характеристик визначення сили мотиву в залежності від цілей вкладення капіталу.

В роботі запропоновано ряд класифікаційних ознак видів ефективності інвестиційної діяльності, на які орієнтуються власники і споживачі інвестиційних ресурсів у відповідності із цілями здійснення проектів. Ознаки класифікації ефективності процесу інвестування включають 1) ціль інвестування (економічна, соціальна); 2) кількість оцінюваних проектів (ефективність окремого проекту, сукупності проектів); 3) мету визначення (абсолютна, порівняльна, еластичність заміщення); 4) комплексність результату (адитивна, мультиплікативна, синергічна, емерджентна, латентна); 5) тип економічного зростання (екстенсивний розвиток, інтенсивний розвиток); 6) напрям інвестиційної діяльності (ефективність нового будівництва, реконструкції, технічного переозброєння, природоохоронних заходів); 7) час оцінки (інтервальна, моментна). Запропоновані відповідно ознакам критерії ефективності інвестиційної діяльності враховують особливості оцінки її рівня і визначають вимоги до інструментів управління ефективністю.

Як відомо, критерії є визначальною мірою вірогідності пізнання суті господарського рішення, відповідно до якого здійснюється кількісна оцінка рівня ефективності. Правильно сформульований критерій має якнайповніше характеризувати суть ефективності рішень як економічної категорії. Формуючи систему показників ефективності рішень в інвестиційній сфері, доцільно дотримуватися певних принципів: забезпечення органічного взаємозв'язку критерію і конкретних показників ефективності інвестиційної діяльності, показники повинні відображати ефективність використання всіх видів застосовуваних ресурсів; показники повинні виконувати стимулюючу функцію в процесі використання наявних резервів зростання ефективності інвестиційної діяльності. Критерії ефективності господарських рішень залежать від класифікаційної ознаки та різновиду. Вибір критерію буде повністю підкорятися встановленим на стадії планування цілей інвестування капіталу, а врахування дуалістичного характеру ефективності господарських рішень в інвестиційній сфері спроможне забезпечити стабілізацію і сталий економічний розвиток суб'єктів господарювання. Для підвищення об'єктивності господарських рішень в інвестиційній сфері є необхідним розробка системи економіко-математичних моделей, які б дозволили формалізувати уявлення про рівень їх ефективності і забезпечили ріст ступеня керованості цієї економічної категорії.

Ріль М.

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В КРАЇНАХ З ТРАНЗИТИВНОЮ ЕКОНОМІКОЮ

Створення підприємницьких структур в сфері малого та середнього бізнесу є важливим державним завданням. Держава має значні повноваження при впровадженні ринкової економіки, але водночас вони у багатьох відношеннях обмежені. Це у жодному випадку не пов'язано з відносною слабкістю урядів молодих демократичних держав та недостатньою науковою підготовкою спеціалістів для проведення системної трансформації у країнах з транзитивною економікою. Вирішальним фактором скоріше є обмеження державного втручання в процес трансформації та укорінення ринкових правил в економічному житті країни. Це обумовлено наступним:

По-перше, на практиці інституційні зміни та створення загальноекономічних рамок умов є наслідком не добре продуманих стратегій, а складного процесу, під час якого необхідно звести до спільного знаменника інтереси всіх задіяних політичних акторів та чиновників.

По-друге, формальні інститути (кодифіковане право, державні установи) змінюються дуже швидко. Неформальні інститути (уявлення про життєві цінності та види поведінки, які відбиваються у традиціях і звичаях) не піддаються впливу держави і можуть бути поступово змінені лише протягом тривалого періоду часу.

По-третє, формальні інститути можуть отримати свою завершену форму зразу ж після прийняття відповідного акту законодавчої або виконавчої влади. При створенні нових інститутів в східноєвропейських країнах з молодого ринковою економікою треба розраховувати на тривалий процес адаптації. Тобто не варто зразу ж сподіватися на прийняття ідеальних законів та створення ідеальних структур. Необхідно спочатку намітити суспільно-політичні відправні точки, які б визначили напрям руху спонтанних сил ринкової економіки.

Політика частіше за все саме тоді успішно справляється з покладеними на неї завданнями, коли вона з самого початку утримується від завищених оцінок своїх організаційних можливостей. Основне завдання політики по відношенню до економіки в процесі системної трансформації полягає, перш за все, у створенні рамок умов для розвитку приватного